

Fremsat den 5. oktober 2022 af Søren Søndergaard (EL), Jette Gottlieb (EL),
Peder Hvelplund (EL) og Victoria Velasquez (EL)

Forslag til folketingsbeslutning

om ligestilling af krav for opstilling til henholdsvis Folketinget og Europa-Parlamentet

Folketinget pålægger regeringen at ændre reglerne for opstilling til Europa-Parlamentet, så det ikke kræver flere vælgererklæringer at opstille til Europa-Parlamentet, end det kræver at opstille til Folketinget.

Bemærkninger til forslaget

Formålet med forslaget er at sikre en ligestilling af kravene for, at et parti kan stille op til henholdsvis Folketinget og EU-Parlamentet. Det er et væsentligt element i vores folkestyre, at partier og grupper af vælgere har mulighed for at opstille til valg og dermed søge at spille en rolle i vores demokrati. Det er i den forbindelse vigtigt, at kravene for, hvornår man i Danmark kan opstille til valg, er både rimelige og proportionale.

De gældende regler betyder, at der i dag stilles ekstraordinært høje krav til indsamling af vælgererklæringer for partier og grupper af vælgere, der ønsker at opstille til EU-Parlamentet, sammenlignet med de krav, som stilles med henblik på opstilling til Folketinget («Vælgererklæringer», www.valg.im.dk). Det mener forslagsstillerne udgør et problem for vores demokrati.

Hvis et parti eller en vælgergruppe, der ikke er repræsenteret i Folketinget, i dag ønsker at blive opstillingsberettiget til et EU-parlamentsvalg, skal partiet indsamle vælgererklæringer fra et antal vælgere, der svarer til mindst 2 pct. af samtlige gyldige stemmer, der blev afgivet ved det seneste folketingsvalg. Da der ved det seneste folketingsvalg, den 5. juni 2019, blev afgivet 3.531.720 gyldige stemmer, vil det derfor kræve mindst 70.635 vælgererklæringer at blive opstillet til EU-parlamentsvalget. Vælgererklæringer skal indsamles inden for en periode på 18 måneder, idet en vælgererklæring kun er gyldig i 1½ år. Det er ikke muligt ved valg til EU-Parlamentet at stille op som kandidat uden for partierne (løsgænger).

Til sammenligning er kravet for, at et parti kan blive opstillingsberettiget til folketingsvalg, at der indsamles vælgererklæringer fra et antal vælgere, der svarer til mindst 1/175 eller 0,57 pct. af samtlige gyldige stemmer, der blev afgivet ved det seneste folketingsvalg. Et parti, som ønsker at opstille til folketingsvalget, skal derfor indsamle mindst 20.182 vælgererklæringer for at blive opstillingsberettiget.

Det er derfor markant sværere at blive opstillingsberettiget

til EU-Parlamentet end til Folketinget. Med de gældende regler er Danmark klart et af de lande i EU, som stiller de højeste krav for at blive opstillingsberettiget til EU-parlamentsvalg. Det kræver eksempelvis 2.000 vælgererklæringer i Finland for at opstille til EU-parlamentsvalg («Electoral rights of EU citizens in European elections in Finland», www.vaalit.fi). I Østrig kan et parti blive opstillingsberettiget ved enten at indsamle tre underskrifter fra medlemmer af det nationale parlament, en underskrift fra et østrigsk medlem af EU-Parlamentet eller ved at indsamle 2.600 vælgererklæringer («Eligibility to stand as a candidate in elections to the European Parliament», www.oesterreich.gv.at, den 8. februar 2022).

Forslagsstillerne finder det problematisk, at det i Danmark er så svært for nye partier og vælgergrupper at gøre sig gældende ved valg til EU-Parlamentet. Kravene for at opnå valg ved et valg til EU-Parlamentet er ganske rigtigt højere end ved et folketingsvalg, da der kun er 14 danske mandater at fordele. Dette opvejes imidlertid af, at der ved et EU-parlamentsvalg – i modsætning til ved et folketingsvalg – kan indgås valgforbund mellem de opstillingsberettigede partier. Dette sikrer imod stemmespild.

Historisk har der flere gange vist sig at være en stor holdningskløft mellem de etablerede partier og den brede befolkning i spørgsmål vedrørende EU. Samtidig ved vi, at det er sværere at skabe folkeligt engagement omkring EU-valgene. Det gør det særlig relevant, at der sikres bedre mulighed for, at nye partier og grupperinger af vælgere kan opnå opstilling til EU-Parlamentet.

På den baggrund foreslår forslagsstillerne, at kravene for opstilling til henholdsvis EU-Parlamentet og Folketinget ligestilles, så det ikke kræver flere vælgererklæringer for at opstille til et EU-parlamentsvalg, end det kræver at opstille til et folketingsvalg.

Skriftlig fremsættelse

Søren Søndergaard (EL):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om ligestilling af krav for opstilling til henholdsvis Folketinget og Europa-Parlamentet.

(Beslutningsforslag nr. B 13)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.